

Державна служба України з надзвичайних ситуацій

**Черкаський інститут пожежної безпеки
імені Героїв Чорнобиля
Національного університету цивільного захисту України**

**Матеріали XII Міжнародної
науково-практичної конференції
«ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ГАСІННЯ ПОЖЕЖ
ТА ЛІКВІДАЦІЇ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ»**

08-09 квітня 2021 року

Теорія і практика гасіння пожеж та ліквідації надзвичайних ситуацій: Матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції – Черкаси: ЧІПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2021. – 322 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету оперативно-рятувальних сил
ЧІПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України
(протокол № 8 від 16.03.21 р.)

Дозволяється публікація матеріалів збірника у відкритому доступі комісією з питань роботи із службовою інформацією в ЧІПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України
(протокол № 3 від 29.03.2021 р.)

Черкаси – 2021

© ЧІПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2021

В якості такого компонента в навчальному процесі зазвичай виступає той чи інший навчальний курс, наприклад ОБЖД, валеологія або екологія. Такого роду навчальна дисципліна, основним змістом якої є культура безпеки, інтегрує, об'єднує зусилля всіх вчителів з підготовки школярів до профілактики та подолання шкідливих і небезпечних факторів життєдіяльності.

Виховання культури безпеки – етап педагогічного процесу, на якому здійснюється втілення культури безпеки в особистості вихованців. Це досить чіткий обмежений у часі спеціально організований період життєдіяльності вихованців, в якому освоєння культури безпеки виступає в якості провідної мети. Наприклад, ініціації підлітків, які проходили в минулому і проходять у деяких етнічних спільнотах у даний час, в якості основної мають на меті завершення підготовки нових членів суспільства до вступу у доросле життя. Основним критерієм підготовки до такої зміни в соціальному статусі молодшої людини є його готовність до виживання, здатність до зіткнення з небезпекою. Для цього юнаки в період ініціації готувалися до сутички з небезпечними стихіями. Вони повинні були перемогти потужного хижака, вижити в лісі без підтримки дорослих, зробити те, що доступне розумному, сміливому, сильному, швидкому, спритному, вмілому, витривалому.

В наші дні такого роду етапом виховного процесу є походи в гори, слави по гірських річках, навчання у школі виживання, спеціальні зміни в молодіжних таборах відпочинку (організовані НПУ, ДСНСУ, підрозділами МВС).

Для багатьох таким етапом виховання стають збори в рамках підготовки до служби в армії (перш за все старшокласників під час вивчення основ військової служби і студентів у рамках підготовки на військових кафедрах).

Виховання культури безпеки – засіб педагогічного процесу, що використовується для розвитку творчих сил і здібностей вихованців до профілактики ризиків, попередження і зменшення шкоди (завданої шкідливими і небезпечними чинниками життєдіяльності) їм особисто, збитку іншим людям і суспільству в цілому.

Такого роду засобом виступають різні форми навчання і виховання, основною метою, змістом і результатом яких є різні елементи культури безпеки: уроки ОБЖД, психологічний тренінг із відпрацювання дій в екстремальних ситуаціях, тренування в спортивних секціях, заняття на смузі перешкод тощо.

Якою ж є мета виховання культури особистої безпеки?

У різні періоди розвитку педагогіки спостерігалися різні підходи до дослідження, методичного обґрунтування та практичної реалізації цілей виховання. Обґрунтовувалися завдання всебічного і гармонійного розвитку особистості, висувалися завдання підготовки вихованців до виконання системи соціальних ролей. Розробляється ідея створення у вихованні умов для розвитку тих сторін особистості, для вдосконалення яких є найбільш сприятливі суб'єктивні умови і

об'єктивні можливості. Є й інші точки зору на проблему цілей виховання.

Викладемо вихідні положення про цілі виховання, які прояснюють наше бачення ролі виховання культури особистої безпеки в педагогічному процесі.

У процесі виховання першочерговими, вихідними є наступні цілі:

- виховання високоморальної особистості;
- виховання здорової людини;
- виховання культури безпеки;
- виховання готовності до успіху;
- створення педагогічних умов, що сприяють становленню щасливої особистості;
- виховання готовності до життєдіяльності за законами краси.

Таким чином, наше розуміння основоположних цілей виховання засноване на шести універсальних цінностях людини як природної істоти, як члена суспільства, як автономної особистості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конвенція про права дитини. – К.: Столиця, 1997. – 32 с.
2. Мошкин В.Н. Воспитание культуры личной безопасности // Основы безопасности жизнедеятельности. – 2000. – № 8. – С. 13-16.
3. Безпека життєдіяльності (забезпечення соціальної, техногенної та природної безпеки): Навч. посібник / В.В. Бегун, І.М. Науменко – К., 2004 – 328 с.

УДК 371.13

МЕТОДИ ТА ЗАСОБИ НАВЧАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ПІДПРИЄМСТВА КОРИСТУВАННЯМ ЗАСОБАМИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ЯК ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ БЕЗПЕКИ

*Ярослав ІЛЬЧИШИН, канд. пед. наук, Діана ЗАГРЕБЕЛЬНА,
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності*

Однією з найбільш розповсюджених причин настання нещасних випадків є незадовільне або відсутнє навчання з питань охорони праці. І у випадку формального проведення навчання з питань охорони праці на підприємстві, особливо для робіт з підвищеною небезпекою, це буде мати серйозні наслідки для роботодавця і осіб, що його організували та проводили. Також нехтування вимог керівних нормативних документів, що регламентують проведення навчання з питань охорони праці може призвести до виробничого травматизму, а в деяких випадках, і до смерті працівника.

Організацію навчання та перевірки знань з питань охорони праці працівників на підприємстві здійснюють працівники служби кадрів або інші спеціалісти, яким роботодавець доручив організацію цієї

роботи. Навчання та перевірка знань з питань охорони праці працівників (виконавців і посадових осіб), які не залучаються до виконання робіт підвищеної небезпеки, проводиться не рідше ніж один раз на три роки. Позачергове навчання та перевірка знань з питань охорони праці проводиться:

- при переведенні працівника на іншу роботу;
- після нещасного випадку;
- при змінах чи прийнятті нових нормативно-правових актів та в інших випадках.

Спеціальне навчання з питань охорони праці може проводитись безпосередньо на підприємстві або навчальним закладом, який має відповідний дозвіл. При проведенні такого навчання на підприємстві навчальні плани та програми розробляються з урахуванням конкретних видів робіт, виробничих умов і функціональних обов'язків працівників і затверджуються наказом керівника підприємства.

Навчання та перевірка знань з питань охорони праці проводиться в два етапи:

1. Створення та введення в дію Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці.
2. Створення комісії з перевірки знань працівників з питань охорони праці [2].

Навчання з питань охорони праці може проводитись як традиційними методами, так і з використанням сучасних видів навчання – модульного, дистанційного, а також з використанням технічних засобів навчання: аудіовізуальних, комп'ютерних навчально-контрольних систем, комп'ютерних тренажерів.

Формою перевірки знань з питань охорони праці працівників є тестування, залік або іспит. Тестування проводиться комісією за допомогою технічних засобів (автоекзаменатори, модульні тести), залік або іспит – за екзаменаційними білетами у вигляді усного або письмового опитування [3].

Згідно до статті 18 «Навчання з питань охорони праці» Закону України «Про охорону праці».

Працівники під час прийняття на роботу і в процесі роботи повинні проходити за рахунок роботодавця інструктаж, навчання з питань охорони праці, з надання першої медичної допомоги потерпілим від нещасних випадків і правил поведінки у разі виникнення аварії.

Працівники, зайняті на роботах з підвищеною небезпекою або там, де є потреба у професійному доборі, повинні щороку проходити за рахунок роботодавця спеціальне навчання і перевірку знань відповідних нормативно-правових актів з охорони праці [1].

Перелік робіт з підвищеною небезпекою затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони праці. Посадові особи, діяльність яких пов'язана з організацією безпечного ведення робіт, під час прийняття на роботу і періодично, один раз на три роки, проходять

навчання, а також перевірку знань з питань охорони праці за участю профспілок.

Порядок проведення навчання та перевірки знань посадових осіб з питань охорони праці визначається типовим положенням, що затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони праці. Не допускаються до роботи працівники, у тому числі посадові особи, які не пройшли навчання, інструктаж і перевірку знань з охорони праці.

У разі виявлення у працівників, у тому числі посадових осіб, незадовільних знань з питань охорони праці, вони повинні у місячний строк пройти повторне навчання і перевірку знань [4].

Навчання з питань охорони праці працівників на підприємстві організувати можна, але це дуже не проста задача і виконати її в повному обсязі з додержанням всіх вимог законодавства не просто. До вирішення цього питання керівнику підприємства потрібно ставитися відповідально, здійснювати постійний контроль за термінами проведення навчань та їх організацію. Окрім цього навчання повинні бути організовані таким чином, щоб працівники не тільки прослухати лекції спеціалістів, але й отримати відповіді на питання, які виникають у них під час роботи, отримати практичні навички організації роботи з додержанням вимог нормативно-правової бази з питань охорони праці України

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про охорону праці».
2. Наказ Держнаглядохоронпраці України від 26.01.2005 №15 «Про затвердження Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та Переліку робіт з підвищеною небезпекою» із змінами.
3. <https://lviv.dsp.gov.ua/pytannia-vidpovidi/orhanizuiemo-na-pidpriemstvi-navchann/>
4. https://kodeksy.com.ua/pro_ohoronu_pratsi283_new/statja-18.htm

УДК 347.122:378.147

ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ» В ОНАХТ

*Вікторія ЛИСЮК, канд. техн. наук, доцент,
Олена ФЕСЕНКО, канд. техн. наук, доцент, Зінаїда САХАРОВА,
Одеська національна академія харчових технологій*

Для території України щільність підприємств, трубопроводів, комунікацій у 5-6 разів вище ніж у будь-якій країні Європейського Союзу. Більшість таких об'єктів знаходяться в незадовільному стані. Залізничний, автомобільний, авіаційний транспорт країни щодоби

Дмитро МАЗНИЧЕНКО ПОНЯТТЯ РИЗИКУ ПРИ РОБОТІ З НЕБЕЗПЕЧНИМИ РЕЧОВИНАМИ.....	238
M. KROPYVA, V. NUIANZIN, A. MAIBORODA, A. VOVK, I. MARCHENKO STUDY OF THE INFLUENCE OF GAS EXCHANGE ON THE EFFICIENCY OF FIRE EXTINGUISHING USING CARBON DIOXIDE	239
Ritoldas ŠUKYS, Aušra STANKIUVIENĖ, Vilius GRIGAS INVESTIGATION OF FIRE FLAMMABILITY OF FAÇADE FINISH MATERIAL.....	240

**Секція 4. Методи та засоби навчання як елементи системи
забезпечення техногенної та пожежної безпеки**

Олексій БУЖИН, Андрій БЕРЕЗОВСЬКИЙ, Вадим ЛІТВИН ВАРІАНТИ ПОДІЛУ ВІДРІЗКА НА ТРИ РІВНІ ЧАСТИНИ – ЗАДАЧІ НА ПОБУДОВУ У ІНЖЕНЕРНІЙ ТА КОМП'ЮТЕРНІЙ ГРАФІЦІ.....	243
Олексій БУЖИН, Кирило ЄВСЄЄВ ЗАДАЧІ НА ПОБУДОВУ У ІНЖЕНЕРНІЙ ТА КОМП'ЮТЕРНІЙ ГРАФІЦІ – ВАРІАНТ СПРОЩЕНОЇ ПОБУДОВИ ОВАЛІВ	247
Неля ВОВК САМОРОЗВИВАЮЧЕ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СЛУЖБИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ	250
Людмила ВОРОНОВСЬКА БЕЗПЕКА ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	253
Іван ГЛАЗИРІН, Володимир АРХИПЕНКО, Дарія ШАРІПОВА, Владислав ЮРЧЕНКО ВПЛИВ УМОВ НАВЧАННЯ НА МОРФОСОМАТИЧНИЙ ТА ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИЙ РОЗВИТОК КУРСАНТІВ.....	255
Вікторія ДАГІЛЬ, Ілля ДАГІЛЬ ОЦІНКА СТІЙКОСТІ БУДІВЕЛЬ КАРКАСНОГО ТИПУ ПРОТИ ПРОГРЕСУЮЧОГО РУЙНУВАННЯ	257
Вікторія ДАГІЛЬ, В'ячеслав ТИХОНЕНКО, Ілля ДАГІЛЬ ОЦІНКА СЕЙСМОСТІЙКОСТІ ВИСОТНИХ БУДІВЕЛЬ ТА ЇХ ОКРЕМИХ КОНСТРУКЦІЙ З ВИКОРИСТАННЯМ РОЗРАХУНКОВИХ АКСЕЛЕРОГРАМ В КОМПЛЕКСІ SCAD OFFICE.....	260
Яна ЗМАГА, Аміна КІРЄЄВА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТИЖНЯ БЕЗПЕКИ ДИТИНИ.....	262
Яна ЗМАГА, Анастасія ПОРОХОВНИК ПЛАНУВАННЯ, ПІДГОТОВКА ТА ПРОВЕДЕННЯ ТИЖНЯ БЕЗПЕКИ ДИТИНИ	264
Оксана ІВАЩЕНКО ВИХОВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ.....	268
Ярослав ЛЬЧИШИН, Діана ЗАГРЕБЕЛЬНА МЕТОДИ ТА ЗАСОБИ НАВЧАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ПІДПРИЄМСТВА КОРИСТУВАННЯМ ЗАСОБАМИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ЯК ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ БЕЗПЕКИ	270
Вікторія ЛИСЮК, Олена ФЕСЕНКО, Зінаїда САХАРОВА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ» В ОНАХТ	272

Василь ЛОЇК, Олександр СИНЕЛЬНИКОВ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ РЯТУВАЛЬНИКІВ ПРИ ПРОВЕДЕННІ АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНИХ РОБІТ В ЗРУЙНОВАНИХ БУДІВЛЯХ І СПОРУДАХ	275
Олена ЛЯШЕВСЬКА ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ	277
Лариса МАЛАДИКА, Микола ШКАРАБУРА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ.....	278
Юлія НЕНЬКО ПРИНЦИПИ ВІДБОРУ ЗМІСТУ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ».....	279
Юлія НЕНЬКО APPLICATION OF INTERACTIVE METHODS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGE PROFESSIONAL VOCABULARY IN A NON-LANGUAGE INSTITUTION OF HIGHER EDUCATION.....	282
Ігор НОЖКО, Денис ЛАГНО, Анастасія ЗАХАРОВА НАУКОВО-ДОСЛІДНА ТА ДОСЛІДНО-КОНСТРУКТОРСЬКА РОБОТА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ЯК УМОВА ЇХНЬОГО ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ	284
Микола ПЕЛИПЕНКО ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА СПІВРОБІТНИКІВ ДСНС УКРАЇНИ ЯК ОСНОВА ЇХ УСПІШНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	287
Микола ПЕЛИПЕНКО ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ В ПІДРОЗДІЛАХ ДСНС УКРАЇНИ.....	289
Олена ПЕТУХОВА, Стелла ГОРНОСТАЛЬ ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОТИПОЖЕЖНЕ ВОДОПОСТАЧАННЯ»	291
Віктор ПОКАЛЮК, Руслан УЛІТЬКО, Мирослав ПОПЕНКО, Богдан ГАВРИЛЕНКО, Олександр ЧЕРНЕТА ОСОБЛИВОСТІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЖЕЖНИХ- РЯТУВАЛЬНИКІВ.....	293
Віктор ПОКАЛЮК, Руслан УЛІТЬКО, Мирослав ПОПЕНКО, Богдан ГАВРИЛЕНКО, Олександр ЧЕРНЕТА ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ РЯТУВАЛЬНИКІВ РЕСПУБЛІКИ ЕСТОНІЯ.....	295
Сергій РОТТЕ, Наталія ПШЕНИШНА ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РІВНОВАГИ ПРОФЕСІОНАЛІВ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ	297
Сергій ЦВІРКУН, Максим УДОВЕНКО, Тетяна КОСТЕНКО ОСОБЛИВОСТІ ЕВАКУАЦІЇ З ДИТЯЧИХ РОЗВАЖАЛЬНИХ ЦЕНТРІВ.....	299
Ігор ЧАСТОКОЛЕНКО, Артем МАРЧЕНКО, К. ГОРІЛА ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПРАЦІВНИКАМИ ДСНС У ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ТА ПІДРОЗДІЛІВ ДСНС	302
Олександр ЧЕРНЕНКО, Тетяна ПАРХОМЕНКО, Дмитро МАЗНИЧЕНКО ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЯХ	304

Тетяна ЧУБІНА

ТРЕНАЖЕР «ВОГНЕВИЙ МОДУЛЬ» ЯК РЕЗУЛЬТАТ РЕАЛІЗАЦІЇ
ПРОЄКТУ МІНІСТЕРСТВА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ
РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА «ПОЛЬСЬКА ДОПОМОГА»306

Роман ЯКОВЧУК, Віктор КОВАЛЬЧУК, Олена ВОЗНЯК

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОПОВІЩЕННЯ НАСЕЛЕННЯ
ПРО ЗАГРОЗУ ТА ВИНИКНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ307

Наукове видання

*Матеріали XII Міжнародної
науково-практичної конференції*

**ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ГАСІННЯ ПОЖЕЖ
ТА ЛІКВІДАЦІЇ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ**

*За зміст наданих матеріалів, а також за використання
відомостей, не рекомендованих до відкритої публікації,
відповідальність несуть автори опублікованих матеріалів.*

*Тези друкуються зі збереженням авторської орфографії
та пунктуації*

© Дизайн обкладинки – Федоренко С. С., 2012
© Дизайн емблеми конференції – Бурляй І. В., 2012

Підписано до друку 29.03.2021 р. Замовлення № 8.

Обл.-вид. арк. 17,56. Ум. друк. арк. 20,12.

Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля
Національного університету цивільного захисту України
18034, м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8.